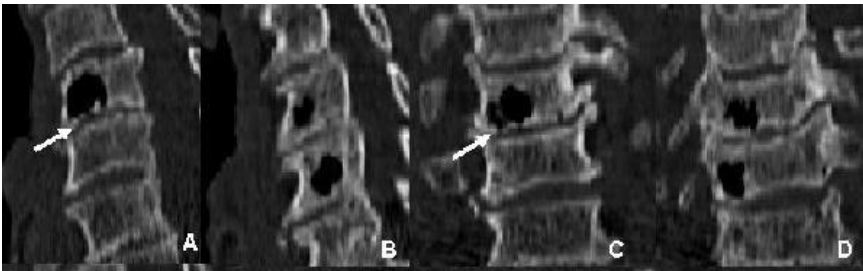

Elif Karadeli

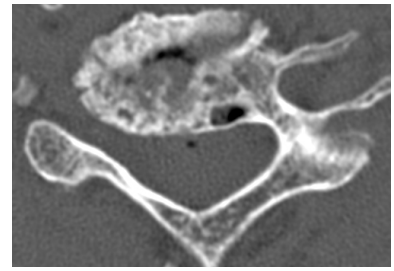
Radyoloji Anabilim Dalı, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adana, Türkiye

Editör için:

Derginizin, 01.11.2014 tarihli ve DOI: 10.4328/JCAM.1333 nolu, Mehmet Fatih İnci ve arkadaşları tarafından orijinal görüntü başlığı altında sunulan 'Disk Dejenerasyonuna Sekonder Pnömoraji Olgusu' [1] başlıklı makaleyi okumuş bulunmaktayım. Değerli makaleye katkısı olacağını düşündüğüm, spinal kolonda hava izlenen diğer bir durum olan pnömokistten bahsetmek istedim. Pnömokist kemikte bilinmeyen bir nedenle gelişen gaz dolu kistik lezyon olup omurgada nadiren görülen, tesadüfen rastlanan bir durumdur. Travma, operasyon ardından olabileceği gibi, osteonekroza bağlı vertebral kollaps, gaz oluşturan mikroorganizmalara bağlı osteomyelit gibi farklı patolojik durumlara da bağlı gelişebilir. Pnömokistte 2 tip tanımlanmıştır. Birinci tip genellikle genç toplumda görülen küçük, yuvarlak lezyonlardır, spinal dejenerasyon ile ilgisi yoktur. İkinci tip ise daha büyük boyutlu, yaşlılarda olan, spinal dejenerasyonun eşlik ettiği lezyonlardır[2]. Etiyolojide komşu eklemlerden nitrojenin ilerlemesi ile olabileceği, ya da kemik içerisinde gazın kendiliğinden gelişmesi veya ganglion veya basit sıvı dolu kistte sekonder gaz birikimi olduğunu ileri sürenler de olmuştur [3]. Dejenere intervertebral disklerdeki gaz vakum fenomeni olarak bilinmektedir, sıklıkla dejenere omurgada görülür. İntervertebral diskteki gazın dejenere end plate'de yer alan bir defekt yolu ile vertebra korpusuna yayılımı pnömokistin oluşmasındaki diğer bir teoridir[4]. Biz de spinal sistemi dejenere, yaşlı olgumuzda travma sonrası çekilen servikal bilgisayarlı tomografide vertebralarda dizilmiş, bazıları da havaya ek olarak literatürde bahsedildiği şekilde sıvı dansiteleri de içeren pnömokistler gördük [resim 1]. Ek olarak spinal kanal içinde milimetrik hava dansitesi saptadık [resim 2]. Bazen pnömokistler zamanla sıvı dolu kistlere dönüşebilir veya büyüyebilir. Sonuç olarak omurgada kemik içerisinde pnömokistler spesifik tedavi gerektirmeyen, iyi huylu lezyonlardır. Önemli olan kemik tümörleri ve osteomyelit ile ayrımı yapabilmektir.

Resim 1. Sagittal (A,B), ve koronal (C,D) BT kesitlerinde servikal vertebra korpuslarındaki gaz dansiteleri görülmüyor.

Resim 2. Aksiyel BT görüntüde spinal kanalda hava izleniyor.

Kaynaklar

1. İnci MF, Ozkan F, Yavuzatmaca İ. A case of pneumorrhachis due to disc degeneration/disk dejenerasyonuna sekonder pnömoraji olgusu. J Clin Anal Med 2014; DOI: 10.4328/JCAM.1333
2. Kitagawa T, Fujiwara A, Tamai K, Kobayashi N, Saiki K, Omata S, et al. Enlarging vertebral body pneumatocysts in the cervical spine. AJNR 2003;24(8):1707-10.
3. Laufer L, Schulman H, Hertzanu Y. Vertebral pneumatocyst: a case report. Spine 1996;21(3):389-91.
4. Karasick D, Eason MA. Vertebral pneumatocyst mimicking susceptibility artifact on MR imaging. AJR 1998;170(1):221.